

Fővárosi... A Fővárosi...

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár — egyedi, összetéveszthetetlen elnevezés ez, de mondatba téve *határozottságát*, azt, hogy az író és az olvasó, a beszélő meg a hallgató által ismert ugyanazon intézményről van szó, jelölni kell. A mondat lehet alanyból, állítmányból és egyéb mondatrészből álló alakulat, lehet azonban olyan is, amelynek csak hozzáérhető fő részei vannak. Tegyük most a könyvtár nevét ilyen utóbbiakba:

Mi ez az épület? *A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár* (állítmány). Melyik intézmény működik ebben a hajdani grófi palotában? *A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár* (alany). Melyik könyvtárat számoltatta be munkájáról a fővárosi tanács? *A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárat* (tárgy). Hova iratkoztál be? *A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárba* (határozó).

Az intézmény nevét magukban foglaló hiányos mondatok suták, megszerkesztetlenek, magyartalanok volnának *határozott névelő* nélkül, ebben ugye minden olvasó egyetért velem.

De van még egy mondatrész: a *jelző*, ennek egyik válfaja pedig a *birtokos jelző*. Mi történik, ha a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár elnevezése ilyen minőségben kerül bele valamely teljes vagy hiányos mondatba?

VII. kerület, Kertész utca 15. A könyvtár cégtábláján ez olvasható: „*Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 22. számú kerületi könyvtára*”: Valamiféle közelebről nem ismert könyvtár a birtokos, különben határozott volna a fogalmazás: *A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 22. számú könyvtára*. VII. kerület, Kertész utca 20: „*Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 22. számú kerületi könyvtárának olvasóterme*”. Ugyanaz a döccenő! VIII. kerület, Gutenberg tér: „*Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 9. számú kerületi könyvtára*.” X. kerület, Gergely utca — Alkér utca sarok: „*Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 12. sz. kerületi könyvtárának fiókkönyvtára*.”

És egy frissen festett hiba a XVIII. kerület, Thököly utca 5. sz. épületen: „*Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár XVIII. kerületi főkönyvtára*.”

Ne fáradjunk tovább! Makacs következetességgel így, a nagyon szükséges *a* nélkül olvasható a könyvtár neve fővárosszerte! Ez vagy a címfestők összeesküvése, vagy a táblákat megrendelők nyelvtani járatlansága.

De hátha a központi könyvtár tudja? Az árkád alatt, a főbejárat két oldalán üvegezve az összes egység pontos címe. A fölirat pedig balról is, jobbról is imigyen vagyon odapingálva:

„*Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózata*”

Azt mondják erre nekem: az idézett birtokos szerkezetek *nem mondatok*, tehát nem szükséges eléjük a határozott névelő. Csakhogy: a birtokos szerkezet szintagma, szintagmák pedig csak mondatban léteznek, minthogy tagjaik között logikai és nyelvtani kapcsolat van. *Minden birtokos szerkezetet hiányos mondatnak kell tehát tekinteni*, s ha valamelyik tagja határozott fogalom, azt névelővel vagy másképp jelölni kell. Ha csak egy, mindenki által ismert Szabó Ervin Könyvtár van a fővárosban — márpedig az van! —, akkor így: *A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózata*. Jobb pillanataiban a könyvtár tudja, hogyan kell. Bibliográfiáiban ez olvasható: „*Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója*”. Aki ezt megfogalmazta, az tud magyarul, rá kellene bízni az összes FSZEK-cégtábla kijavításának irányítását! A legtöbbre utólag oda lehet tétetni az *A* betűt. Ennek szükségességéről szóban próbáltam meggyőzni a XVIII. kerületi főkönyvtár vezetőjét: nem sikerült! Ajánlom neki és mindazoknak, akik netán még mindig tamáskodnak, *A mai magyar nyelv rendszere* (Akadémiai K. 1970., második kiadás) 1. kötetének 268—275. lapján írottakat, de legalább a 272. lap alján levő 15 apró betűs sort.

Szabó Ernő